

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Post meridie[m]. Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

ms. In hoc s̄ nos docuit qm̄ si volumus diabolu vincere ieiunare oportet. Amb. H̄is p̄ tua salute fame sustinet et tu p̄ petis tuis ieiunare formidas. Est tñ ieiunū mltū necessariū: p̄ diabolo vt s̄ dicitur superando et p̄ pctō repellendo. In si gura hui⁹ iofaphat post ieiunū victoriz habuit. ij. Para. xx. Et iudith valde abstinentes castissima holofernē deuicit. vt h̄z iudith. ij. Propterea d̄z Barc. ix. Hoc genus demonioꝝ in nullo pot̄ exire nisi oꝝone et ieiunio. **E**xemplū habem⁹ de niniuitis q̄ p̄ ieiunū veniā meruerunt. Et p̄ci pue notandū est exemplū dñi q̄ añ voluit ieiunare q̄ diabolu superare. Hugo d̄ sācto. **U**ic. Parca vita occidit vicia.

Tertius ar. Aud. zc. Notate maius ē periculū supari a diabolo q̄ a q̄pa/ li inimico. Dicunt em̄ iura qm̄ vbi maius piculum p̄rit cauti⁹ et diligenti⁹ est agēdū. In autentica apud eloq̄ntissimū. L. d̄ fi. instr. et. vij. q. ij. c. vi. Sic aut̄ d̄z. xij. dif. Quiescam⁹. Circa maiora mai⁹ piculum p̄rit. Aud. Si miles aliq̄s h̄ret certā diē p̄ duello: nōne cū omni diligētia se dispo/ neret zc: **A**plica qm̄ maius ē piculum aie q̄ corpus. Ido disponat se vniq̄sq̄ sic vt vicere possit. Qd̄ certe nō fieri p̄ sine abstinentia et ieiunio. **U**n̄ in p̄fatione d̄z. Qui corporali ieiunio vicia cōprimis.

Post meridiē. Sermo.

Ecce ascendi

Emus zc. Ecce nūc tps acceptabile/ Ecce nūc dies salutis zc. ij. Co. vj. Ecce in quā tps acceptabile: vt disponam⁹ ascendere zc. Nūc in quā. i. tpe leḡs gre plus q̄ in veteri test. Ido n̄ sc̄vt dic̄ paulus debent⁹ viuere in charitate nō ficta in s̄bo p̄ritatis. Nūc zc. i. tpe p̄ntis miserie et nō post mortē. Nā vt dic̄ Greg. **D**iscōdie tps nō est sed iusticie tps post erit. Nunc p̄terea. i. tpe q̄drages: malis obfuantie pl⁹ p̄alto tpe. **U**n̄ canit ecclia Paradisi portas aperuit nobis ieiunij tps suscipiamus illud orantes et deprecantes vt i die resurrectiois cum dño gloriemur.

Saluatio **E**cce zc.

Primus ar. An sit possibile pctōrem deo recōmendari p̄ p̄niam: **N**on. **D**eī offensa ē infinita. **C**ōtra. **A**bul in iū gis hōi qd̄ sit impossibile sibi s̄ hoc et in iū gis vt deo reconciliet se p̄ p̄niam. **A**ct. ij. Penitenti et iugitimi vt deleant v̄za delicta. **R**ūder **B**on. in. iij. di. xv. **M**odus ē dicēdi s̄z p̄babil⁹. **D**e oī eo qd̄ sit i peccato nō sit deo satisfactio neq̄ hoc de⁹ exi/ git. **Q**uia h̄ est impossibile q̄ aliqd̄ p̄donet p̄ misericōdia: et de aliq̄ requat satisfactio nē p̄ iusticia: vt sibi concurrat misericōdia et veri/ tas. **U**n̄ in pctō duo sunt. s̄ offensa dei q̄ ē infinita et p̄ illa nō fit satisfactio sed dei m̄ sericordia remittit. **A**liud ē libido de ordi/ nata q̄ finita est et p̄ illa p̄ iusticia deus exi/ git penā condignā: et q̄ntū ad h̄ possibile ē deo satisfacere. **A**lius est mod⁹ dicēdi s̄z tis rōnabilis. **S**i diuina misericōdia relinq̄t offensā nō tñ sic oīno q̄n exigit satisfactio nē p̄ iusticia: sed qz hō nō p̄p̄ tanta offē/ sa satisfacere. **I**do dedit deus mediatorē q̄ satisfaciat. **I**n s̄da fide passiois ch̄i remittit omnis culpa et sine ea null⁹ iustificatur. **H**ec **B**onaue. **P**ro fun. **S**i volum⁹ facile est deū placari nobis. **Q**uidi⁹ de arte. **F**lectit iratus voce rogante de⁹. et **S**ene. ad **L**ucil. **N**on sunt dei facti odiosi nō iuis/ di admittunt assistentib⁹ manū porrigūt. **C**ū q̄ querit **A**n sit possibile zc. **D**ic̄ rñ. vt s̄. **E**x q̄ p̄clude q̄ securi p̄rit eē q̄ in christi fide p̄niam agunt. **N**ā et ip̄e ch̄s in p̄nci pio suaz p̄dicationū d̄z **H**art. iij. **P**niaz agite app̄oꝝ em̄ reg. ce. **P**ctōres cur ad tantam p̄missionē non festinatis cur maculas pctōrum per penitentiā abluere dis/ fertis. **P**enitentia enim ē lauatorium quo peccatoꝝ diluunt macule **P**salm. **L**abor q̄ ui in gemitu meo lauabo per singulas noctes lectum meū. id est per singulas peccatorum maculas laui conscientiam. **T**unc etiam cum conscientia ablueritis per penitentiam: fructuose ieiunabitis et victoriz contra sathane tentationes obtinere poteritis. **F**igura **I**sta quattuor fuerūt ordi/ nata. **B**aptismus desertum ieiunium et tentatio. **I**n quo significatur q̄ prius debet esse ablutio a peccatis. **S**ecundo subtra/ ctio a mūdi illecebris. **T**ertio exercitatio in ieiunij. **Q**uarto oppugnatio ab hostium insidijs. **U**nde et filij israel p̄ri/

¶ Dnica. I. Quadragesime

mo transferunt mare rubrum. Secundo intraueſt
deſertum. Tertio paſſi fame et ſitim. Et quod
ſo hoſtium inſultus quos deuicerunt: ut habet Exo.
xvij. Expone etiam. Sed forte dicit quod. Quomodo
vincere poterim? diabolus quod non eſt viſibilis.
Aug. audi li. de Ezone chriſtiano. Hos qui fo-
ris nos impugnant in vinculis vincendo con-
cupiſcentias per quas in nobis dominant.

¶ Tertio ar. In precedenti etiam. Hinc de ſe-
cunda que eſt conſideratio victorie conſita-
tis: que tangit ibi. Et accedens tentator
vix poſt ieiunium. quod vix ad meliorem redde-
ribus inuideret diabolus: ita que videtur dominum eſu-
ſure que tamen abſque eſurie ieiunauerat quadragi-
ta diebus queſi dulci? de eo tenta di occasione
accepit. Acceſſit ergo in forma humana ut cre-
dit in qua ei loquitur et circumducere poſſet ut
exploraret an dei filius eſſet vel an in peccatum
eum dei iurare poſſet. Tentat autem dominus tribus
tentationibus in quibus eſt oim delictorum mare-
ria. iuxta illud. j. Joa. ij. Quod eſt in mundo
aut eſt concupiſcentia etiam. quod habetia primus homi-
ne deiecerat. Unum etiam videtur inuere Aug.
que tentator fuit lucifer qui primo hominem ſupa-
uerat gula in cibo uerito: vana gloria dicens
Erit ſicut di. Auaricia dicens: ſcietes bo-
num et malum. Nam auaricia etiam dicitur ſcire et ſubli-
mitate ambitio.

¶ Prima tentatio carnalis concupiſcentie.

¶ Secunda ſpualis ſupbie.

¶ Tertia eſt temporalis auaricie

¶ Prima igitur etiam. cum dicitur Si filius dei es etiam.
Filius inquam naturalis: et ſic ei in prece eque-
lis. Hilari? In te debet demonſtrari princeps
ex conuerſione lapidum in panem ſi deus eſt vir-
tute ſue prece agnoſcere. et ſi homo tamen eſt ob-
lectamento cibi patientiam eſurientis illudere
Sed non potuit diabolus magiſter illudere
re. Quia ſi ſciſcit quod nec deitate ei? cognouit
nec eum ad gula idurit. Unum autoritate ſcri-
pture eum deuicit dicens. Non in ſolo pane vi-
uit homo: ſed in omni verbo etiam. Aug?. Certiſſime
ſcitote fratres quia quilibet eſt caro que multos di-
es non precepit abui: talis eſt anima que non aſſidue
paſcat verbo dei. Quod ſignificat nedum de corpora-
li: ſed et de ſpuali vita. ſicut de moſe que ie-
iunauit quadraginta diebus: dei alio modo ſuſten-
tans. In hoc autem dominus nos docuit humilitate
te magiſter et prudentia que potentia victoria
querere. Item ostentationes fugere. Sec-
cunda eſt tentatio ſpualis ſupbie Diabo-

lus enim quia per primam tentationem eum vici-
cere non potuit: cogitauit apud ſe (ſicut ait
Chryſo.) Homo iſte ſcitus videtur. ſciti autem eſſe
non per gula: ſepe tamen vincunt motu inanis
glorie. Aſſumpſit ergo eum in ſeram ciuitate. ſ.
hierolim. Chryſo. Ex patientia non ex impo-
tentia ſe promiſit aſſumi. Sic tamen elegit chri-
ſtus ut dicit glo. ut a nemine videretur. Et
ſtatuit eum ſupra pinnaculum templei. Sed
magiſter in hiſtoria pinnacula dicitur de
ambulatoria que per circuitum erant exterius
in templeo tecto quod planum erat ubi ſacerdo-
tes et ſcribe alloquabantur populum: exponendo
legem dei. Et ideo ſim glo. in loco in quo
multos per vanam gloriam deceperat: ten-
tare voluit dominum de vana gloria. Dicit ergo
illi. Si filius dei es mitte te deorsum. qui
dicat hoc potes per te et propter angelorum
miſterium. Hec diabolica vox que non ad aſcen-
ſum ſed ad deſcenſum inuitat. Et Chryſo.
dr. Non dicit: mitte. ne vim facere videatur.
ſed mitte te deorsum dicit: ut oſtenderet quod
vniuſquique noſtrum libertate arbitrii cadit in
mortem. Eius quidem eſt ſuadere: ſed noſtrum
eſt perſuaſiones eius ſupare. Sed Hiero. aut
autoritas quam adducit. Angelis ſuis etiam
non eſt ad poſitum: quia non eſt de chriſto capiti-
te: ſed de membris eius. Hic etiam non portabat
ab angelis: ſed ipſe portabat angelos
ſim eundem Hieronim. In omnibus hiſ tenta-
tionibus hoc agit diabolus ut intelligat ſi
filius dei ſit. Sed dominus ſic reſponſione tem-
perat ut eum ambiguus reliqueret. Unum Ri-
char. dicit. Scriptum eſt Non tentabis dominum
deum tuum. quod. aliter poſſum deſcendere.
Aug. Niſi periculum quantum cauere poſſet
caueret: hic magiſter tentaret deum que in eum
ſperaret. Unde et dominus quis poſſit: dicit tamen
diſcipulis ſuis. Si vos perſecuti fuerint in
vna ciuitate fugite in aliam: et idem ipſe fugit
et latuit. Porraliter diabolus multos ſta-
tuit ſupra pinnaculum. i. in officia et dignita-
tes eleuat: ut inde ad grauorem caſum per-
trahat. Aug?. Quanto quis in loco ſupe-
riori: tanto periculo maiori preſtat. Ter-
tia eſt tentatio temporalis auaricie. Quia aſ-
ſumpſit eum diabolus in montem excelſum
valde et oſtendit ei omnia regna mundi etiam.
ſim Bern. Quia dominus nihil oſtendit diuini-
tatis: arbitratus hoſtis eum eſſe tamen homi-
ninem: tentauit eum tertio ut hominem oſte-

dens ei oia regna mundi &c. Chryf. Ac si
 q̄s manu ostenderet dicens ex illa pre est
 africa: ex illa palestina: ex illa grecia: & ex
 illa italia: enarrauit ei in momento. i. i bre
 ui oia regna mudi. vt h̄i Lu. iij. id est oia
 mudi & cupiscibilia. Amb. Bñ in momē
 to oia r̄palia monstrant: qm̄ cito oia pre-
 reunt: & sepe hora seculi abijt̄ aq̄s vsueret
 Tentauit ḡ dñm de auaricia: arro gātia/
 p̄mittens mendacit̄ q̄ dare nō poterat vi-
 cis. Hec oia tibi dabo si cades adorauere
 me. Chryf. Nihil em̄ sic hoīem diabolo
 subijci facit vt inbiare opib; atq; mudi
 amote supari. Vide bñ: si consideres p̄ci-
 pium tentationis: auaricia ē: si finē tenta-
 tio idolatrie. Et bñ sic iungit. Quia auar-
 icia est idoloz seruit̄. Eph. v. Spūaliter:
 Cum vis fieri magn⁹ & ante mens̄ ocu-
 los ista p̄ponis: cito diabolus tibi ista po-
 nit & regna mundi oñdit: q̄ si conseq̄ volu-
 eris necesse est vt p̄dens adores eū. Eō
 tra hanc tentatiōē dñs terribiliter cōmi-
 natus iussit diabolu abscedere dicens. Va-
 de sathana. Ch̄s cū passus fuisset tenta-
 tionis iūrtā: dicente diabolo. Si fili⁹ dei
 es: mitte te deorsum: Hunc diabolu incre-
 pat cū sibi vult diuinū vsurpare honozē: vt
 nos illi exēplo discamus n̄ras q̄dem iniu-
 rias magnanimit̄ sustinere: dei aut̄ iniu-
 rias nec vsq; ad audituz sufferre. Deinde
 subiungit dñs. Scriptum est. Dñm deū
 tuum adorabis &c. Deut. vj. Nota bñ cir-
 ca p̄dita qm̄ dñs semp̄ tentationib; obui-
 auit in suis p̄ncipib;: qd̄ et nos facere de-
 bemus. Hiero. Lubricus est serpens an-
 tiquus & nisi capite teneat. statim tor⁹ illa
 bit. Attende etiam quō humilitate & seri-
 pture autoritate vincat: nobis exemplū p̄-
 bens. Unde si tentat diabol⁹ de appetitu
 honoris: die scriptū est Eccl̄. x. Quid su-
 pbis terra & cinis. Omnis potentat⁹ bre-
 uis vita. Si d̄ appetitu diuitiaz. die Scri-
 ptū est. j. Tim. vj. Nihil inteli⁹ in hūc mū-
 du &c. Si de appetitu deliciaz: die scriptū
 est. j. Ro. xv. Caro & sanguis regnū dei
 nō possidebunt. Ubi s̄m Glo. p̄ carnem &
 sanguinē op̄a carnalia signantur. Et si q̄s pa-
 titur tentationes nō p̄pterea desperet: sed
 magis consolet̄ dñm tñ resistat. Uñ Jac. j.
 De gaudiū existimate fr̄es cū i varias tē-
 tationes incideritis. Exemplū in Virasp.

Quidam frater turpiter impugnat⁹ cōfes-
 sus est seni q̄ eum deterruit dicens eū idi-
 gnum noīe monachi q̄ tāviliter tentaret.
 Ille desperans relicta cella ibat ad seculū
 sed ei occurrit abbas apoloni⁹. Qui cau-
 sa fuge cognita: solatus est eū di. Egredere
 i hac nocte h̄m̄ diuexatione turbatus sum.
 Reuersus ē frater in cellā tūc accessit ab-
 bas ad ostiū celde senioris vni⁹ & orauit vt
 fratris illi⁹ bellum sentiret. Quo facto vl-
 dit paruū ethiopē imitrentē sagittas igni-
 tas in senē. Qui vehementer accensus ad
 seculum reuertebat. Cui occurrens apolo-
 nius dicit. Reuertere ad cellam tuā: & re-
 cognoſce fragilitatē tuam: & compatere p̄-
 ximis tuis. Et facta orōne liberat⁹ ē. Ad
 ḡ desperent q̄ tentationes patiunt: sed stu-
 deant resistere: & nō dubiū recedet ab eis
 diabolus confusus: quē admodū a dñore
 cessit. Chryf. Diabolus inquam obedies
 p̄cepto recessit sed diuinitas ch̄i et sp̄i-
 ritus sanct⁹ excurrit eū: qd̄ ad nostrā p̄fecit
 consolationē. Quia nō tādiu homines dei
 diabolus temptat q̄ diu vult sed q̄ diu ch̄i
 stus p̄mittit.

Tertius arti. Audistis &c. Bellum ḡ
 cū dño aggrediamur & vincere certe-
 mus. Nam vt dr. vj. q. j. infames. Lū p̄n-
 cep̄s dimicatur⁹ est in bello: yassallus fu-
 giens: et dñm dimittens est infamis. Et
 s̄m legem capite plectendus ē qz cōmittit
 crimen lese maiestatz. l. ij. ff. ad. l. iulīā. Po-
 ne casum iuxta legem & canonē. Sūmope
 timeant p̄gōres ne hac sententia inuoluan-
 tur. Venit em̄ ch̄s ḡ diabolum dimicatur⁹
 turus. Sed heu p̄gōres obstinati ḡ vicia
 purgare nolunt. Audistis ḡ qd̄ dr. apls. ij.
 Timot. ij. Nō coronabit nisi q̄ legitime
 certauerit.

Feria. ij. post. primā dñicā
 Quadragesime.

Ecce ascendi
 mus &c. Ecce ego requiram
 oues meas Ezechiel. xxxij.
 Qñdit benignitatē suā: qm̄ oues suas re-
 q̄rit vt ascendant &c. Requirit autē oues
 suas triplicē faciens p̄missionē in ep̄stola
 prima. p̄missio est liberatiue visitationis